

Til bestyrelsen i livsforsikringselskaber og tværgående pensionskasser

11. december 2019

Ref. LIFA/IMPE

J.nr.

Finansielle risici som følge af klimaforandringer

Klimaforandringer og bæredygtighed står i disse år højt på agendaen i samfundet, og er i stigende grad emner, som berører den finansielle sektor og Finanstilsynets arbejdsområde.

EU-Kommissionen har lanceret en ti-punkts handlingsplan som opfølgning på FN's 17 verdensmål for at fremme en bæredygtig udvikling, herunder bæredygtig finansiering. Handlingsplanen indeholder bl.a. tiltag til en fælles taksonomi for bæredygtige produkter, nye oplysningsforpligtelser for finansielle virksomheder, samt etablering af lavemissionsbenchmarks. Derudover arbejder en række europæiske myndigheder, herunder den europæiske forsikringstilsynsmyndighed EIOPA, på at udfylde handlingsplanen. Arbejdet vil også få betydning for danske tværgående pensionskasser og livsforsikringselskaber (pensionsselskaber).

Finanstilsynet ønsker med denne henvendelse at sætte fokus på de finansielle risici, som følger af klimaforandringer og omstillingen til en bæredygtig økonomi. Samlet kan disse risici potentielt påvirke selskabernes egne forretningsmodeller og værdien af deres aktiver.

Finansielle risici

Klimaforandringer giver nye klimavenlige investeringsmuligheder. Samtidig medfører klimaforandringer og samfundets reaktion på disse også en række finansielle risici for pensionsselskaberne.

Nogle af disse risici kan observeres allerede nu, andre kan udkrystallisere sig over længere tidshorisonter.

Finansielle risici forårsaget af klimaforandringer opstår som følge af to primære risikotyper: fysiske risici og transitionsrisici.

Fysiske risici som følge af klimaforandringer dækker over både pludselige og mere ekstreme vejrhændelser (f.eks. hedebølger, oversvømmelser, ildebrande og storme) samt vedvarende skift i klimaet (f.eks. ændringer i nedbør,

FINANSTILSYNET

Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ekstrem vejrvariation, øget vandstand og stigende gennemsnitstemperaturer). På aktivsiden kan øget hyppighed og alvorlighed af ekstreme vejrhændelser eksempelvis påvirke markedsværdien af direkte ejede fysiske aktiver, som f.eks. ejendomme, negativt. Hertil kommer, at markedsværdien af de finansielle aktiver eksempelvis aktier, som pensionselskaberne investerer i, kan blive påvirket negativt. Årsagen er, at mange af de underliggende forretningsmodeller, som selskaberne har købt aktier i, er afhængige af fysiske aktiver, som kan blive negativt påvirket af de nævnte vejrhændelser.

På passivsiden kan fysiske risici eksempelvis komme fra, at stigende gennemsnitstemperaturer ændrer betingelserne for f.eks. luftbårne sygdomme og dermed eventuelt påvirker levetidsforventningerne.

Fysiske risici kan således manifestere sig som f.eks. stigende forsikrings-, markeds- eller likviditetsrisici for pensionselskaberne.

Transitionsrisici opstår i overgangen til en mere CO₂-effektiv økonomi. Den tilpasning, der sker igennem transitionsperioden, vil smitte af på pensionselskabernes investeringer og dermed på investeringsafkastet.

En række faktorer har indflydelse på denne transition. Det gælder eksempelvis udvikling i klimarelateret politik og regulering, juridiske fortolkninger, teknologiskift og ændrede forretningsmodeller samt ændret samfundsstemning og forbrugeradfærd. Disse faktorer vil negativt kunne påvirke omsætteligheden og markedsværdien af pensionselskabernes investeringer.

Eksempler på dette er:

- ny regulering, der reducerer eller fjerner grundlaget for eksisterende virksomheders eller sektorer forretningsmodeller, hvilket vil reducere markedsværdien af pensionselskabernes investeringer
- hurtige teknologiskift, som f.eks. udvikling af elektriske køretøjer eller vedvarende energiteknologi, der påvirker markedsværdien af mere traditionelle investeringer i bil- og energisektoren
- virksomheder, der ikke mindsker CO₂-udslippet tilstrækkeligt i forhold til forbrugernes forventninger og derfor kan opleve vigende efterspørgsel og heraf følgende faldende markedsværdi af investeringerne.

Transitionsrisici manifesterer sig for eksempel som stigende markedsrisici, operationelle risici eller omdømmerisici for pensionselskaber.

De finansielle risici, der følger af klimaforandringer, er karakteriseret ved en række elementer, der samlet betraget giver komplekse udfordringer og kræver en strategisk tilgang til styringen af disse risici.

Disse elementer er:

- *Vidtgående bredde og omfang.* De finansielle risici som følge af fysiske risici og transitionsrisici er spredt på tværs af geografi, sektorer og mange forskellige forretningsmodeller.
- *Usikre og lange tidshorisonter.* Tidshorisonterne, over hvilke de finansielle risici kan realiseres, er usikre. Deres fulde effekt kan vise sig efter de nuværende, sædvanlige strategiske planlægningshorisonter.
- *Forudsigelighed.* Den nøjagtige påvirkning fra klimaforandringerne er usikker, men det er sandsynligt, at de finansielle risici som følge af en kombination af fysiske risici og transitionsrisici vil materialisere sig.
- *Afhængighed af kortsigtede handlinger.* Størrelsen af den fremtidige effekt vil delvist blive bestemt af de handlinger, der iværksættes i dag. Finansielle risici ved klimaforandringer vil afhænge af, hvordan transitionen til en mere CO₂-effektiv økonomi finder sted. Det gælder f.eks. timing, og om transitionen sker i spring eller løbende.

Pensionsselskabernes håndtering af risici

Kravene til pensionsselskabernes håndtering af finansielle risici som følge af klimaforandringerne følger de gældende regler for gode ledelsesstrukturer. Håndteringen skal stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten af forretningsmodellen.

Pensionsselskabernes bestyrelse skal forholde sig til alle risici, der påvirker selskabet. Bestyrelsen skal inddrage håndteringen af disse risici i strategi, risikoprofil, risikoappetit, politikker og retningslinjer.

Risikoappetitten skal sætte rammerne for de eksponeringer, som selskabet ønsker at påtage sig. De finansielle risici som følge af klimaforandringer bør indgå i risikoappetitten på linje med øvrige risici.

Finanstilsynet forventer, at pensionsselskaberne løbende overvejer mulige kvantitative og kvalitative værktøjer til at måle eksponeringer overfor alle væsentlige risici. Målingerne skal opdateres løbende for at understøtte en hensigtsmæssig behandling af kunderne og bestyrelsens beslutninger. Selskaberne bør i denne sammenhæng overveje at opstille og bruge scenarieanalyser eller stresstest i forhold til klimarelaterede risici for at kvalificere risikoidentifikationen og -målingen. Formålet er, at det enkelte selskab analyserer de kort- og langsigtede finansielle risici, som følger af klimaforandringer, for sin forretningsmodel.

Vurderer pensionsselskaberne, at de potentielle effekter fra de finansielle risici som følge af klimaforandringer er væsentlige, forventer Finanstilsynet, at selskabet tager stilling til, hvordan det vil håndtere disse risici.

Finanstilsynet forventer, at pensionselskaberne fremover vil arbejde med at kortlægge de potentielle aktuelle og fremtidige påvirkninger fra de fysiske risici og transitionsrisici som følge af klimaforandringer ved risikovurdering og risikostyring. Det kan betyde, at selskaberne skal indsamle information hos de parter, hvor informationen er til stede. Det kan kræve, at selskaberne efterspørger yderligere information fra de virksomheder, som de investerer i eller finansierer.

Finanstilsynet forventer, at pensionselskabernes egen risiko- og solvensvurdering (ORSA) er central i vurderingen af alle risici. Det gælder f.eks. de finansielle risici, som følger af klimaforandringer.

Rapporteringen til bestyrelsen bør gøre bestyrelsen i stand til at diskutere, udfordre og træffe beslutninger om styringen af de finansielle risici, som følger af klimaforandringer.

Efterhånden, som pensionselskaberne samler flere erfaringer med at håndtere finansielle risici i relation til klimaforandringer, forventer Finanstilsynet, at selskaberne øger kvaliteten i styringen og håndteringen af disse risici. På længere sigt påtænker Finanstilsynet at udvikle tilsynet med selskabernes håndtering af finansielle risici, som følger af klimaforandringer. Endvidere forventes pensionselskaberne at få en række nye oplysningsforpligtelser på bæredygtighedsområdet på baggrund af den kommende 'Forordning om offentliggørelse af oplysninger om bæredygtige investeringer og bæredygtighedsrelaterede risici', som forventeligt træder i kraft primo 2021.

Redegørelse fra bestyrelsen

Bestyrelsen bedes sende en redegørelse til Finanstilsynet, der indeholder bestyrelsens overvejelser og tiltag i forbindelse med finansielle risici som følge af klimaforandringer.

Bestyrelsen bedes tage stilling til følgende spørgsmål:

- Hvilke finansielle risici som følge af klimaforandringer har selskabet identificeret?
- Hvordan er finansielle risici som følge af klimaforandringer afspejlet i selskabets strategi, risikoprofil, risikoappetit, politikker, retningslinjer og produkttilpasninger?
- Hvilken rapportering modtager bestyrelsen, der afdækker udviklingen i finansielle risici som følge af klimaforandringer?
- Hvordan indgår håndteringen og styringen af finansielle risici som følge af klimaforandringer i selskabets risikostyring?
- Hvordan måler selskabet sine finansielle risici som følge af klimaforandringer?

- Hvilke scenarieanalyser og stresstest bruger selskabet til at analysere finansielle risici som følge af klimaforandringer?
- Hvordan indgår analyser og information om finansielle risici som følge af klimaforandringer i selskabets egen risiko- og solvensvurdering?
- Hvilke planer har selskabet for arbejdet fremover med finansielle risici som følge af klimaforandringer?

Finanstilsynet beder om at modtage redegørelsen senest den 1. juli 2020. Eventuelle henvendelser bedes rettet til Henning Skovmose Hansen på tlf. 41 93 35 45 eller på mail hsh@ftnet.dk, eller til Martin Grønberg på tlf. 33 55 82 01 eller på mail mgr@ftnet.dk.

Med venlig hilsen

Line Bergmann
Kontorchef

Per Plougmand Bærtelsen
Underdirektør